

РОЛЬ КРОЛЯТИНИ У ФОРМУВАННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕННЯ

Котелевич В.А.

канд. вет. наук, доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

Серед глобальних проблем сьогодення першочергове значення має питання забезпечення населення екологічно чистими продуктами. Тому в умовах розвитку ринку продукції сільського господарства та її переробки важлива роль належить органічному виробництву, особливо продукції тваринництва. Посприяти вирішенню цієї проблеми може кролятина, яка за всіма параметрами відповідає сучасним потребам.

Кролівництво, поза сумнівом, залишається однією з найперспективніших галузей українського тваринництва. Кролики - це не лише

легкозасвоюване дієтичне м'ясо, але й прибутковий бізнес, оскільки кролики мають короткий цикл відтворення, стрімке збільшення живої маси та невибагливі до кормів [1,5]. Чистота і збалансоване харчування – основа здорового способу життя, якого прагне будь-яка людина. Такі самі умови покладено в основу успішного утримання кролів й отримання від цього сталих прибутків. Китай, Японія, Італія, Франція давно опанували виробництво і споживання кролятини, тому й живуть значно довше, ніж пересічні українські громадяни. У їх м'ясному раціоні частка споживання кролятини сягає 6-8%, а загальне виробництво чистого м'яса перевищує 2 млн. тонн. І це вважається недостатнім [2,4,7]. У їжу вживають м'ясо кролика, вихід якого становить близько 56% від загальної ваги, та печінку. У кролятині дуже мало солей натрію і холестерину, що робить її незамінною складовою дієтичного харчування. Це біле м'ясо і білку в ньому значно більше, ніж у баранині, яловичині або свинині (на 22-23%) та засвоюється він на 90%, адже характеризується сприятливим фізіологічно узгодженим співвідношенням незамінних та замінних амінокислот. В кролятині є усі незамінні амінокислоти, значна кількість вітамінів, мікро- та макроелементів [5]. Саме тому її рекомендовано дітям перших років життя, людям екстремальних професій. М'ясо кролів здатне знижувати дозу прийнятої радіації [8,9] , виліковувати виразки, допомагати післяопераційним хворим, покращувати обмін речовин. На українському ринку продуктів харчування м'ясо кролика і продукція з нього займають вельми скромне місце через незначне виробництво. Водночас це один з найпродуктивніших і скоростиглих видів тваринництва, здатних у стислі терміни давати дієтичне м'ясо, хутро, добрива чи біогаз. Що ж нам заважає подбати про себе? Виявляється – нічого. Треба лише усе ретельно обрахувати і розпочати [6, 7]. Розвиток галузі спеціалізованого органічного м'ясного кролівництва для українського сьогодення має великі економічні переваги, порівнюючи з іншими напрямками м'ясного тваринництва. Це піднесе цю галузь на високий рівень розвитку та дасть на ринок тисячі тон високопоживного, екологічно чистого, дієтичного м'яса і хутрової сировини

[6,7]. Отже, потрібно детально вивчити особливості та переваги ведення органічного кролівництва в сучасних умовах для підвищення економічної ефективності і пропаганди бройлерного кролівництва по господарствах усіх форм власності, провести дослідження, щодо вивчення технологічного потенціалу кролів в контексті отримання високоцінної м'ясної продукції [6,7,10].

Враховуючи все вищенаведене, метою наших досліджень було проведення комплексної порівняльної ветеринарно-санітарної оцінки якості м'ясопродукції від 4-ох місячних кролів спеціалізованих м'ясних порід залежно від пори року.

Об'єкти та методика досліджень

Об'єктом виробничих досліджень були кролики віком 4 місяці, вирощені у приватних господарствах с. Глибочиця та Коростенському і Ємільчинському районах Житомирської області, сертифіковані по породам каліфорнійська скоростигла, бельгійський велетень (фландр). Для дослідження було сформовано за принципом аналогів 4 групи кролів по 6 голів (по дві у весняно-літню та осінньо-зимову пери року). Перед забоєм визначали - індекс збитості (обхват за лопатками, поділений на довжину тулуба і помножений на 100%). Якість м'яса визначали шляхом анатомічного розділу та проведенням комплексної ветеринарно-санітарної експертизи за загальноприйнятими методами на кафедрі паразитології, ветеринарно-санітарної експертизи та зоогігієни ЖНАЕУ. Визначення органолептичних показників м'яса кролів і бульйону проводили за 5-ти бальною шкалою. Всі результати досліджень оброблені статистично за допомогою комп'ютерної програми Microsoft Excel – 2003 з урахуванням таблиці Ст'юдента.

Результати досліджень

Встановлено, що у тушках кролів досліджуваних порід, які вирощені у господарстві, благополучному по інфекційним та інвазійним захворюванням, патологоанатомічні зміни відсутні. Комісійно дегустаційною оцінкою зразків м'яса кролів 4-ох місячного віку визначено, що за смаком, ніжністю,

соковитістю, кольором та ароматом (за 5-ти бальною системою) загальний середній бал у весняно-літній та осінньо-зимовий періоди відповідно становив: каліфорнійці– 4,7 - 4,8, і 4,6 – 4,7; бельгійський велетнь (фландр– 4,8 – 5,0 і 4,7 – 4,8 балів). Жива вага, забійний вихід м'язової тканини, обмускульність тушок залежать від породи та пори року. Продуктивність кролів у весняно – літній період вища, ніж у осінньо – зимовий. Забійний вихід м'яса у фландрів дещо вищий, ніж у каліфорнійців. Найбільшої живої та забійної ваги досягли 4-ох місячні кролі, вирощені у весняно-літній період, відповідно: бельгійський велетень (фландр) $3375 \pm 27,0$ г та каліфорнійці – $2956,5 \pm 6,74$ г. Поширення радіоактивних речовин після аварії на ЧАЕС повітряними масами, обмежена інформація про радіологічний стан довкілля, необізнаність людей з ефективними засобами індивідуального захисту спричиняють отримання населенням потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС Поліського регіону радіаційного опромінення. Проведені нами дослідження м'яса кролів, вирощених в Коростенському та Ємільчинському районах показали, що питома активність м'яса кролів 4-ох місячного віку, які вирощувалися в потерпілих внаслідок аварії на ЧАЕС північних районах Житомирської області, була на рівні $8,8 \pm 0,8$ Бк/кг за вмістом ^{137}Cs та $3,5 \pm 0,74$ Бк/кг за вмістом ^{90}Sr . В м'ясі кролів старшого віку ці показники становили $12,3 \pm 1,29$ і $8,2 \pm 1,59$ Бк/кг (при нормі 200 і 20 Бк/кг) відповідно. Тому, у вирішенні проблеми дієтичного повноцінного харчування, особливо дітей та людей похилого віку, в екологічно небезпечних умовах навколишнього середовища кролятина повинна займати провідне місце.

Висновок

1. В умовах розвитку ринку продукції сільського господарства та її переробки важлива роль належить органічному виробництву, особливо продукції кролівництва. Необхідно детально вивчити особливості та переваги ведення органічного кролівництва в сучасних умовах для підвищення економічної ефективності і пропаганди бройлерного кролівництва.

2. У вирішенні проблеми дієтичного повноцінного харчування, особливо дітей та людей похилого віку, в екологічно небезпечних умовах навколишнього середовища кролятина повинна займати провідне місце.

Список літератури:

1. Александрова С. Н. Кролики: Разведение, выращивание, кормление / С. Н. Александрова, Т. И. Косова. – Донецк: Сталкер, 2005. – 157 с.
2. Барабаш Б.П. Возрождение звероводства в Польше / Б. П. Барабаш // Кролиководство и звероводство. – 2004. – №6. – С. 27.
- 3.Калашник О.В., Омельченко Н.В. Проблемы восстановления кролиководства в Украине // Кролиководство и звероводство. – 2004. – № 4. – С. 30.
- Коцюбенко Г. Т. Перспектива створення високопродуктивних кролеферм / Г. Т. Коцюбенко, Т. В. Кареліна // Тваринництво України. – 2004. – № 4. – С. 5
- 4.Кулько К.С. Биологические особенности кроликов / К. С. Кулько // Кролиководство и звероводство. – 2004. – № 2. – С. 24.
- 5.Плотников В. Г. О полезности крольчатины / В. Г. Плотников // Кролиководство и звероводство. – 2004. – № 4. – С. 21.
- 6.Плотников В. Г. О тенденциях развития кролиководства в мире / В. Г. Плотников // Кролиководство и звероводство. – 2003. – № 2. – С. 13–15.
7. Котелевич В. А. Кролятина – найкращий харчовий продукт у змінених екологічних умовах Поліського регіону / В. А. Котелевич, М. О. Бондар, О. Я. Михайленко // Ветеринарна медицина України.–2011. – №8. – С. 36.
- 8.Котелевич В. А. Якість та безпека м'яса кролів, вирощених у приватному секторі Коростенського району Житомирської області / В. А. Котелевич, М. А. Невмержицька // Ветеринарна медицина України. – 2013. – №5. – С. 24.
- 9.Котелевич В.А. Важный резерв органической продукции – мясо кроликов. Ученые записки ВГАВМ, 2016, т.52, вып.3.- С.137-140

10.Котелевич В.А.Роль кролівництва у розвитку малих форм господарювання як фактора соціально-економічної стабільності //Роль аграрних вищих навчальних закладів у розвитку малих форм господарювання як фактора соціально-економічної стабільності сільських територій та само зайнятості населення : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 23 листопада 2016 р. – Київ, 2016. – С. 12–16